

Uusin tieto vielä haussa

Kasvukäyrät: Potilastietojärjestelmien moninaisuus hidastaa käyttöottoa.

Kajla Vuorio

Vain 15 pientä kuntaa ja lisäksi kuusi erimiestistä soteyhymää on tähän mennessä ottanut käyttöön kaksi vuotta sitten valmistuneet uudet kasvukäyrät. Ne kaikki käyttävät Tiedon Effica-tietojärjestelmää.

Suurista kaupungeista ne ovat käytössä vain Oulussa.

Toisen suuren tietojärjestelmätoimittaja CGI:n eli entisen Logican Pegasos-järjestelmään liitetty kasvukäyräpaketti sen sijaan on ollut kuntien mielestä liian raskas ja kallis.

Tänä vuonna valmistunut kevennetty Pegasos-sovellus, jonka hintatasokin on asiakkaiden mielestä mahdollinen, sanoo johtaja Martti S. Häkkinen CGI:stä.

Kasvukäyrien päivittämistä ja uusimman tiedon käyttöönottoa pidetään välttämättömänä, mutta niitä ei oleta käytön ennen kuin useampi iso Pegasos-järjestelmää käyttävä kaupunki ottaa järjestelmän yhtäaikaisesti ja kustannussyistä yhteishankintana käyttöön. Näin arvioi lastenneuvoloista ja lasten kuntoutuksista vastaava apulaisylil-

lääkäri Sari Kurikka.

Kolmannen toimijan Medi-consultin Mediatri-järjestelmä on käytössä Pohjois-Karjalassa, ja siihen liittyvä kasvukäyrä- ja kasvuselälajitelmä on käytönottovalle.

Nykyisin Queen Mary yliopiston lastentaiteen professorina Lontoossa toimiva **Leo Dunkel** johti kasvukäyrien uudistamistyötä Itä-Suomen yliopistossa. Dunkel ei kummastele kasvukäyrien käyttöönotton hitautta, sillä kenelläkään koko terveydenhuollossa ei ole tällä hetkellä ohjausvaltaa.

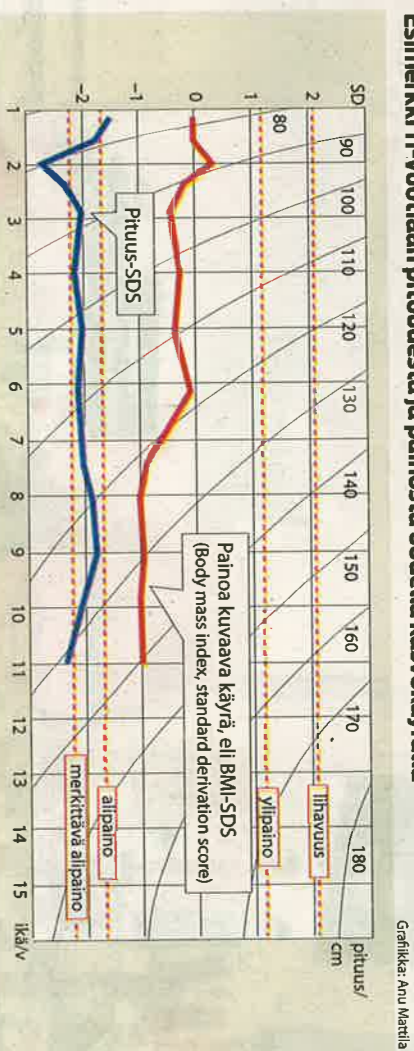
Kuntien erilaiset terveydenhuollon ratkaisut voivat johtaa kasvukäyrittäkin kansalaisten eriarvoiseen kohteluun.

Meillä on aika paljon sairauksia, joissa lääkkeiden korvattavuus perustuu kasvukäyriin. Kuntakohtaisesti tulee siis erilaisia ratkaisuja.

Kasvukäyriin perustuu esimerkiksi kasvuhormonin korvattavuus.

Vanhat kasvukäyrät eivät löydä pienikasvuisia lapsia oikealla tavalla, sillä ne kuvittelevat normaaliinlaisiksi lapsia,

Esimerkki 11-vuotiaan pituudesta ja painosta uudella kasvukäyrällä

Grafiikka: Anu Miettinen

KASVUKÄYRÄT

Ennaltaehkäisevää kansanterveysystyötä

Edelliset kasvukäyrät ovat vuodelta 1986. Ne perustuivat vuosina 1959–1977 syntyneiden kasvutietoihin.

Nykylapset kasvavat pidem-

piä ja väestöön verrattuna pienikasvuisia.

Tällä hetkellä vain Espoossa on

milksi ja murosien kasvupyrähdys tulee alkaisemmiin. Rintarudinnaan yleistyminen on muuttanut alle yksivuotiaiden kehitystä.

Lasten pituuskasvua seuraa-

pilotoitu diagnostinen nuuttus, järjestelmään automaattisesti kasvuseula, joka tehostaa vanhaisten sairauksien löytymistä.

malla päästään kiinni moniin aiheeseen liittyneisiin sairauksiin kuten keliakiaan ennen muita oireita. Kasvukäyrät saatiin sähköiseen muotoon 2000-luvun alussa.

Joensuun seudulla kehitettyyn Mediatriin se sisältyy.

Koneavusteisella analyysillä kasvusairauksia löytyy kuusi

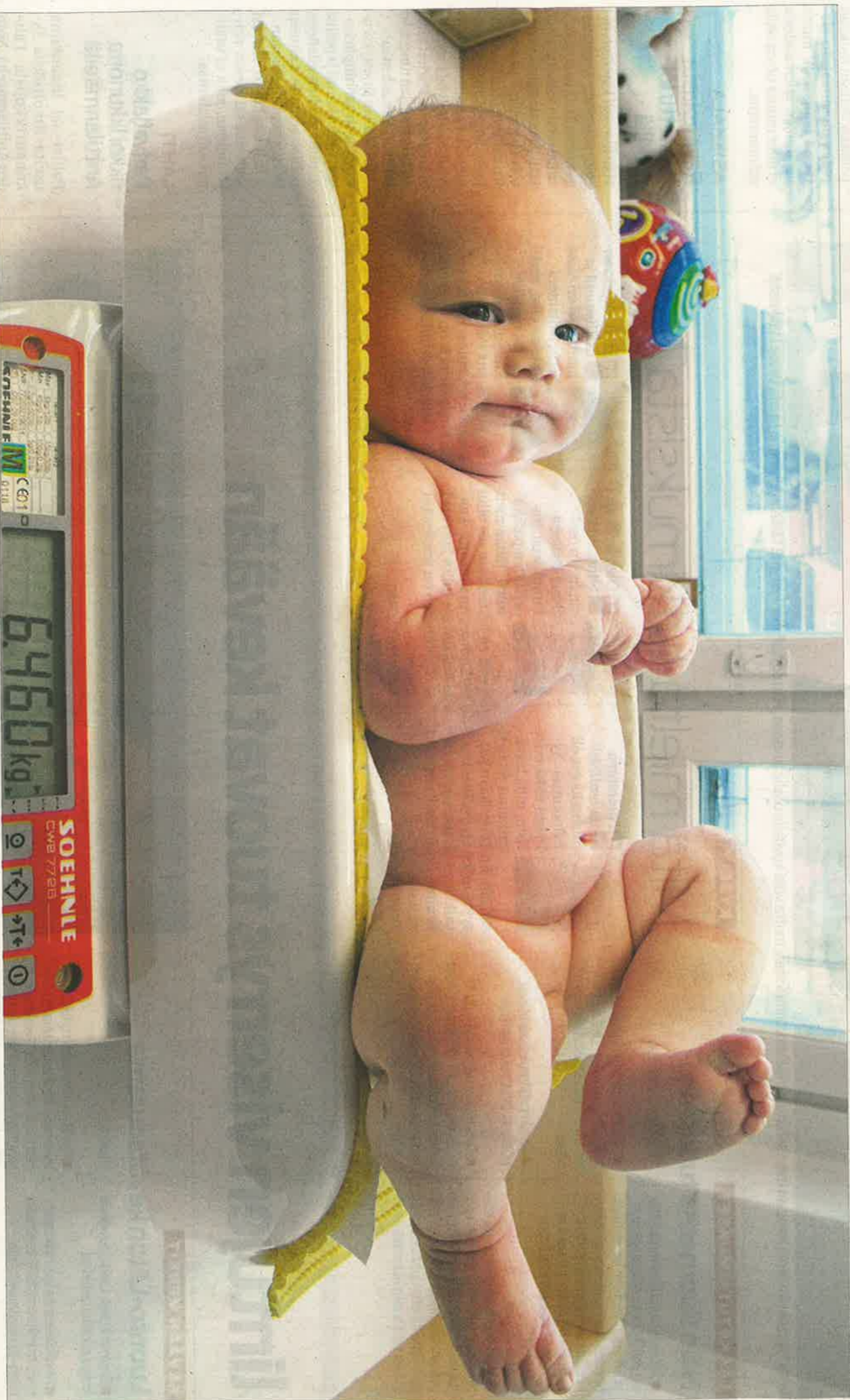
kertaa enemmän kuin tavallisella seurannalla, toki ihmisenkin tulisi samaan lopputulokseen tekemällä samat laskutoimitukset. Siltä ei neuvoloissa vain ole aikaa.

Dunkel vertaa kasvukäyriä terveydeniän senkkatutkimukseen: se näyttää, että jotakin vikaa on muttei kerro mitään. Keliakia on tyypillinen senkkatuloksia, jonka jäljille päästään ensimmäisenä kasvukäyrien perusteella.

Uusissa kasvukäyriissä otettiin painon seurantaan tämmu-kaisen painondeksi aiemmin painuspainoprosentin rinnalle. Se tarkentaa ihavuuden ja ylipainon seurantaa lapsilla.

Lasten keskivaino ei ole kasvanut, mutta ihaväriä lapsia on aikaisempaa enemmän, Dunkel sanoo.

Uusi menetelmä huokittelee lapsia ylipainoisiksi ja ihaviksi saman verran kuin aikaisemminkin, mutta ei täysin samoja lapsia kuin vanha menetelmä. Siksi huudetaan, että nyt ylipainoisiksi huokiteltaisiin enemmän kuin aikaisemmin, selittää tutkimusryhmän jäsen tutkija Antti Saari KY:stä.

PERTTI LOUHELANEN

Kolmekuinen Mathias Kaponen on kaikin puolin mitat täyttävä miehenalku.

Päijät-Hämeen keskusairaala ehti uusille käyriille ensin

LAHTI
Petri Koviisto

Lasten fyysisen kehityksen arviointin tarkoitteet uudet kasvukäyrät ovat jo käytössä Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveyskuntayhtymässä. Keskusairaala sai helmikuussa Effica-tietojärjestelmän ohjelmistopäivityksen,

jonka avulla uusia käyriä voidaan käyttää.

Pertuspalvelukeskus Aava on vastikään saanut oman ohjelmistopäivityksensä ja liittynyt keskusairalan kanssa samaan seurtaan.

Heinola saa Effica 4.1.-versiosna huhtikuussa, ja perustalvelukeskus Oiva päivittää

ohjelmistoaan toukokuun alkupuolella.

Lahtien neuvoloissa jatkeaan vanhoilla käyriillä syksyyn asti, kunnes perusterveydenhuollon Pegasos-tietojärjestelmää ajanmukaistetaan.

Lahtien keskusairalan neuvolan terveydenhoitaja Sanna Tiira

kerroo, että vanhempia kiinnostaa nähdä oman pienokaisen "sijainti" kasvukäyrillä. Asia käydään tietokoneen näytiltä läpi yhteistuumin.

Selvät poikkeamat normaalia kehityksestä johtavat siihen, että asiassa käännytään lääkäriin puoleen. Se on harvoin aiheellista.

Jos tulee yhtäkkinen muutos, niin pitää miettiä mistä se johtuu ja onko syytä siirtyä kiinteään ruokaan.

Keskustan neuvolassa Matti-as-vauvansa kanssa asoinut Sanna Väisänen vakuuttaa, ettei hän lapsensa kasvussa huolestu ihmän pienestä.

Kuitenkin paino nousee,

pituuutta tulee ja ruoka maistaa.

Kaikkien lasten kasvukäyrät ovat pian kaikkien terveysviranomaisen nähtävissä riippumatta siitä, missä päin Suomea lasta on mitattu ja punnittu. Tämä toteutuu, kun sähköinen kansallinen potilasarkeisto otetaan käyttöön. Alueellisia yhteistrekistereitä on jo käytetty.